

УДК 373.018.43/.091.398(73)

Лопатіна Г. О.
к. пед. н., доцент,
доцент кафедри прикладної психології та логопедії
Бердянський державний педагогічний університет
Сичікова Я. О.
д. т. н., професор,
професор кафедри фізики та методики навчання фізики
Цибуляк Н. Ю.
к. психол. н., доцент,
доцент кафедри прикладної психології та логопедії
Бердянський державний педагогічний університет

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТЬЮТОРСТВА В ОСВІТІ

Нині тьюторство стало освітнім трендом. Але хто ж такий тьютор і яка його роль в освітньому процесі? Зі скількома підопічними тьютор має взаємодіяти, щоби бути корисним? Що має бути в змісті цієї взаємодії, адже тьютором не народжуються?

У країнах Європи існують свої особливі моделі тьюторства. Схарактеризуємо коротко ці особливості в деяких із країн.

Так, основою тьюторської моделі в *Польщі* став англосакський підхід [1] і вона ґрунтується на взаємовідносинах «майстер-учень», позитивній психології, етиці чеснот, приділяє особливу увагу розвитку характеру здобувача освіти; спрямована на плекання таких цінностей та якостей характеру, які допоможуть йому у майбутньому бути самостійним, розвиватись, примножувати свої здобутки та збагачувати суспільство.

У *Франції* сформувалось дві моделі тьюторства [2], зокрема домашнє тьюторство – для старшокласників як потенційних абітурієнтів, що бажають вступати до університету задля створення власного індивідуального навчального плану; методичне та педагогічне тьюторство добре обізнаного щодо певної освітньо-професійної програми фахівця закладу вищої освіти – для періодичного чи регулярного супроводу групи студентів.

Основою тьюторства в *Великій Британії* є виховна, освітня, навчальна, розвиткова функції, зокрема підготовка до звітностей за відсутності адміністративного контролю. В дошкільній і початковій ланці освіти тьюторство передбачає залучення домашніх і приватних тьюторів, зареєстрованих у професійних агентствах. Вони допомагають дітям у засвоєнні освітніх навичок, налагоджують контакт із батьками в питаннях прогресу або проблем навчання. У закладах вищої освіти до тьюторства, як правило, залучають більш успішних студентів [3].

У США [4] популярною є модель приватного тьюторингу (професійні тьютори – індивідуальні вчителі, громадські - некомерційні тьютори, шкільні тьютори-волонтери), а також модель тьюторингу ровесників, коли здобувач бакалаврського рівня освіти виступає тьютором для школяра; старшокласник – для молодшого за себе або ровесника і працюють вони у парах, по чергово змінюючи ролі.

Тьюторство у Німеччині пропонує індивідуальну, індивідуальну консультативну та групову форму реалізації супроводу, узгоджену з цілями морального виховання та розвитку професійних компетентностей здобувачів освіти на основі принципу індивідуалізації та під адміністративним контролем. Тьюторство представлено там як в очному форматі отримання освіти, так і в дистанційному.

Спільне в усіх країнах те, що тьютор спільно зі здобувачем освіти відповідає за складання його індивідуальної освітньої траєкторії та її реалізацію на практиці. Доцільність тьюторства пояснюється й тим, що в навчальних планах істотно переважають над аудиторними годинами години, виділені на самостійну роботу. Це іноді перетворює процес здобуття освіти в самоосвіту, але вже за допомогою спеціально навченого сертифікованого тьютора.

Сучасні тьютори мають пройти навчання тьюторингу, орієнтуватись в освітньо-професійній програмі, за якою навчається здобувач освіти, а також бути обізнаними з різними цифровими технологіями, використовувати технічні засоби навчання, застосовувати нові освітні платформи та інтернет-ресурси, вміти працювати в умовах невизначеності. Адже, тьютор по суті – радник здобувача освіти щодо вибору освітніх компонентів, складання індивідуального плану навчальної роботи, підготовки до звітностей із урахуванням індивідуальних особливостей і можливостей. Тож, тьюторство є суто індивідуальною освітньою практикою, адже головним його завданням є допомога в розкритті потенціалу здобувача освіти та формулюванні його запиту щодо своєї освіти.

Список літератури

1. Czekerda P. Tutoring w szkole – między teorią a praktyką zmiany edukacyjnej. Wrocław: Towarzystwo Edukacji Otwartej, 2009. 115 s.
2. Annoot E. Le tutorat ou «le temps suspendu». *Revue des sciences de l'éducation*. 2001. 27(2). P. 383 – 402. DOI: <https://doi.org/10.7202/009938ar>
3. Falchikov N. Learning Together: Peer Tutoring in Higher Education. London : Taylor&Francis Ltd, 2002. 334 p.
4. Topping K. J. The Effectiveness of Peer Tutoring in Further and Higher Education: A Typology and Review of the Literature. *Higher Education*, 1996. Vol. 32. No. 3. P. 321 – 345.